Nyhedsbrev nr. 25, august 2025

Uroksen 2.0: Tauros i Saksfjed Vildmark, august 2025. Foto: Ritzau

Kære medlem af Danmarks Vilde Natur,

I sidste nyhedsbrev fejrede vi åbningen af Fussingø Naturnationalpark, og selvom vi stadig er glade for dén nyhed, har den, og muligvis alle andre naturnationalparker på trapperne, fået KÆMPE baghjul af det for tiden VILDESTE sted i Danmark: Saksfjed Vildmark på Lolland! Mens staten tøvende sætter ganske få kastrerede kødkvæg til at varetage vores fælles bedste natur, har Saksfjed nu fået en hel flok urokser 2.0. Kæmpestore, avlet til et vildt liv, reproducerende individer i en blandet køns- og aldersstruktur som, ved deres blotte eksistens, indgyder håb om en vild natur med naturlige processer. De skal fra nu af skal åbne vores øjne for det vilde og åbne naturen for endnu mere liv, og de vil utvivlsomt sætte helt nye standarder for hvad vi kan tillade os at kalde natur – Naturnationalparkerne kommer til at skulle anstrenge sig fra nu af! DVN ønsker et kæmpestort og hjerteligt tillykke med denne bedrift, som vi udfolder yderligere nederst i nyhedsbrevet!

I dette nyhedsbrev giver vi desuden plads til DVN Midtjylland der har haft en meget travl og spændende sommer, samt om de kommende ture i lokalafdelingerne. God læselyst!

Nyt fra DVN Midtjylland

Denne sommer har i DVN Midtjylland haft flere spændende oplevelser og mulighed for at møde virkelig engagerede og dedikerede naturforvaltere, som både er forskellige og alligevel med så mange fællestræk.

Miljøministeren åbner Fussingø NNP, Foto: Kirsten Bjergskov

NATURNATIONALPARK FUSSINGØ

Det var en stort, da den første af vores tre naturnationalparker her i Midtjylland omsider kunne åbne, Fussingø. Det har været en lang proces, og der var mange som var glade og lettede ligesom os. Det var også en stor fornøjelse at se kendte ansigter fra hele landet, som også havde taget turen for at være med til at fejre dagen.

Det var et rigtig godt arrangement, som blev fint afviklet med en masse aktiviteter forskellige steder i området, og der var noget for alle. Måske lige undtagen den meget højlydte og provokerende gruppe af demonstranter. Deres tilråb og buhen blev dog håndteret ganske professionelt af både Naturstyrelsen og miljøminister Magnus Heunicke, og selvom de råbte højt, så kunne de ikke overdøve klapsalverne og glæden hos langt, langt de fleste fremmødte.

Godt kæmpet, Fussingø – vi glæder os til at se ændringerne i naturen i de kommende år.

NATURNATIONALPARK KOMPEDAL

Projektplanen er sendt i høring, og vi har skrevet et høringssvar, hvor vi generelt bakker op om planerne, men også opfordrer Naturstyrelsen til at være åben og villig til at revurdere især det meget forsigtige udgangspunkt for antallet og typen af dyr, som skal sættes ud, i takt med at forholdene og erfaringerne når at ændre sig, inden det bliver aktuelt at slippe hestene ud. Høringsperioden slutter den 27. August.

I forbindelse med offentliggørelsen af projektplanen og høringsperioden afholdt Naturstyrelsen Søhøjlandet en naturvandring, hvor de præsenterede planerne og publikum havde mulighed for at stille spørgsmål.

Modstanderne af naturnationalparken var igen mødt frem og fik undervejs en del taletid, men afsluttende fik vores DVN-medlemmer aftenens største og længste bifald efter at have fået ordet og frembragt et positivt og fremadskuende indlæg, der gav fuld opbakning til projektet.

Det viser heldigvis, at der er en stor og stille gruppe af borgere, som deler interessen og ønsket om en større og vildere og bedre beskyttet natur. Og det giver os energien til at fortsætte arbejdet med at gøre naturens stemme gældende.

DVN MIDTJYLLAND PÅ BESØG HOS DVN NORDJYLLAND

Heste fra Hammer Bakker, Foto Kirsten Bjergskov

DVN Nordjylland havde arrangeret en super tur til det genforvildede område i Hammer Bakker. og turens scoop var at den projektansvarlige skovfoged fra Ålborg Kommune havde hægtet sig på turen. Han var både en dygtig og erfaren formidler, som havde været tilknyttet projektet fra starten. Biodiversiteten, dyreholdet, publikumstrykket og samabejdet mellem de forskellige lodsejere – vi kom rundt om det hele.

Ud over at vi fik helt utrolig megen viden om selve projektet, erfaringerne og ønskerne fra den meget kompetente og engagerede guide, så er det meget værdifuldt at udveksle nyheder, erfaringer, udfordringer, forslag og ideer med hinanden. Og så er det hyggeligt!
Vi siger tak til nordjyderne og kan kun anbefale at holde øje med de ture, som bliver arrangeret af lokalafdelingerne!

MEDLEMSTUR TIL KLOSTERGÅRD NATUR I JUNI

Klostergård Natur, Foto: Kirsten Bjergskov

I juni havde vi arrangeret en medlemstur til Klostergård Natur ved Gl. Rye. Heidi Buur og hendes mand Jesper viste rundt på deres arealer. Arealerne ligger ved Gudenåen og består desuden af en mosaik af tørre bakker, forhenværende pyntegrøntsplantage og dyrkede marker. Det var tydeligt at se hvilken betydning de helårsgræssende dyr har haft for biodiversiteten, hvor rigdommen i både urter og insekter vokser frem.

Arealerne på i alt omkring 100 ha er ikke sammenhængende og der kan være mange udfordringer med at flytte dyrene imellem de forskellige indhegninger. Samtidig er der også en stor glæde at se hvordan naturen og dyrene kvitterer for at blive sat fri. Med hårdt arbejde og opfindsomhed er det lykkedes at skabe variation og dynamik i det gamle dyrkningslandskab.

En anden og meget stor udfordring har været den meget grove chikane og fordømmelse på både sociale medier, men fx også i form af ulovlig fodring, anmeldelser og overvågning, som familien er udsat for. Vi har jo alle læst om det, nogle af os oplevede det på Naturmødet i Hirtshals eller hørte hvordan politikere og organisationer tog afstand fra chikanen. Det gjorde stort indtryk på alle, som var med den aften at høre det selv.
Vi tager på det kraftigste afstand fra den måde, som kritikken kommer til udtryk, og vil gerne udtrykke vores største opbakning og støtte ikke bare til Heidi og Jesper, men alle som i situationen befinder sig i stormvejret. Tak fordi I åbnede ladeporten og hegnet for DVN Midtjylland, det var den skønneste sommeraften.

BESTYRELSESMØDE I KOLLERUP NATURPARK I AUGUST

Stemning fra Kollerup. Foto: Kirsten Bjergskov

Det skulle bare være et bestyrelsesmøde i felten for DVN, Midtjylland. En anledning til at mødes fysisk og udforske noget spændende natur, og valget var faldet på Kollerup Naturpark ved Hadsten. Kollerup Naturpark

Her man nemlig gået i gang med at realisere et naturgenopretningsprojekt på næsten 100ha. Arealerne tilhører godset Kollerup, og ejeren Niels Christian Selchau-Mark havde meget imødekommende tilbudt at give en rundvisning og præsentation af området, projektet og planerne.

Vi mødtes kl. 17 og det skulle højst vare et par timer (i hvert fald den tid vi ville lægge beslag på værtens tid), men her var en helt utrolig genklang og udveksling af ideer, forslag, planer, inputs og forhindringer krydret med botanik, insekter, hydrologi, "gæt en lort", testsmagning af mirabeller, padder og fugleliv.

Fælles begejstring for en lort. Foto: Kirsten Bjergskov

Det konkrete projekt er i etableringsfasen. Lilleåen er blevet genslynget på et stræk, og etablering af hegnet starter i løbet af efteråret. Derefter fjernes de nuværende mindre indhegninger, og der kommer i første omgang til at gå helårsgræssende Dexter eller Galloway – som naturligvis bliver reproducerende.
For Niels Christian Selchau-Mark har naturen, biodiversiteten og idealismen lysende i øjnene, og hans ønskeliste og visioner for både selve naturparken og godsets øvrige arealer med skov og overdrev var lang. Vandbøfler til den våde zone, heste, uldgrise eller vildsvin, geder i en skøn blanding, men her er det en balancegang imellem hvilke kampe man skal kæmpe hvornår, hvor især dyrevalg kan kræve mange ressourcer og kan afføde mange diskussioner. Men vores vært udstrålede både en klar mening om målet, en stor bevidsthed om faglighed og viden, og ikke mindst en tilpasning til en proces som nogle gange må tage hensyn det mulige eller udføres trinvist fx fra konventionelle marker via ekstensivering og brak indtil det kan gøres til permanent natur. Skovstykkernes plantagekarakter sprænges (bogstaveligt talt), fældes, ringes og transformeres til urørt eller biodiversitetsskov. En mosaik af naturtyper og hydrologiske forhold, som er utrolig spændende og varieret, og som nu bliver sat fri til at udvikle sig.

Månen var stået op og flagermusene jagede lydløst på aftenhimlen, inden vi omsider brød op efter at have mødt en ny ven. Og vi har fået lov til at invitere alle vores medlemmer med næste gang, når vi kommer på besøg og snakker om intakte økosystemer, orkideer, beskyttelse før benyttelse, dagsommerfugle og naturlig hydrologi.
Det er stærkt opmuntrende at opleve disse projekter og mennesker, som brænder for en vildere natur – og det er stærkt inspirerende at arbejde for netop det.

Og bestyrelsesmødets dagsorden? Den nåede vi også, men den var heldigvis hverken lang eller krævende.

Arrangementer med DVN Nordsjælland

Naturstyrelsen inviterer til naturvandring i Hellebæk Naturnationalpark

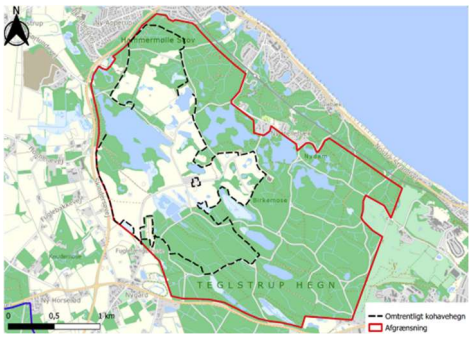

Tid og sted: 7. september kl. 10 -12:30, mødested ved avlsgården Hellebækvej 87. Tilmelding ikke nødvendig.

Naturstyrelsen og Bestyrelsen for Naturnationalpark Hellebæk inviterer alle interesserede til en gåtur i Naturnationalpark Hellebæk. På turen kan du høre nærmere om den projektbeskrivelse for naturnationalparken, som er i offentlig høring frem til den 23. oktober, og hvordan du kan indgive et høringssvar. På turen vil Naturstyrelsen fortælle om planerne for Naturnationalpark Hellebæk, herunder naturen og kulturhistorien i parken og hvordan mulighederne er for friluftsliv i fremtiden. Repræsentanter for bestyrelsen, herunder fra DVN, vil også være til stede for at give mulighed for spørgsmål til bestyrelsens arbejde.

Arrangementer med DVN Midtjylland

Udflugt til Naturnationalpark Fussingø

DVN Midtjylland forventer at arrangere en medlemsudflugt til NNP Fussingø i løbet af efteråret, for at få nærmere indblik i opstarten af Naturnationalparken og områdets skønne natur. Tid og mødested følger på vores facebookside og via mail til lokalafdelingerne.

Stemning fra Fussingø. Foto: Kirsten Bjergskov

NB: nyhedsbrevet fortsætter herunder, hvor du kan læse mere om tauros-projektet.

Tauros i Saksfjed

Tauros. Foto Beert van Beek, via Ritzau

Forestil dig uroksen: en kæmpe af en tyr der moser sig vej gennem skoven i forfølgelse af rival på uønskede frierfødder. Forestil dig hunnen, en stor, men adræt ko, der spidder rovdyr som kommer for tæt på hende og hendes kalv med et sæt horn som var hun taget ud af en tyrefægterarena. Forestil dig, at du så det sidste individ i øjnene, da man bortskød de sidste vildtlevende af arten tilbage i 1600-tallets Polen, og måtte sige evigt farvel til det stolte vilde dyr. Tænk på, at tilbage fandtes kun de stærkt avlede tamformer: moderne kvægracer hvor nogle giver mest mælk, nogle giver mest kød, nogle bruges som naturpleje og nogle som underholdning, underlagt menneskets behov i alle livets henseender. Alle er de uroksens efterkommere, men ingen med det fulde genom, adfærd og udseende som uroksen. Forestil dig så, at det fulde genom - den fulde genetiske opskrift på uroksen, dens udseende, dens adfærd, dens økosystemfunktion - stadig fandtes, blot spredt ud i bidder i de forskellige kvægracer, og at nogle driftige typer tænkte: hvis man kunne avle uroksen til kvægracer, kan man vel tilbageavle kvægracer til uroksen - og at de så gjorde det! Og da de havde gjort det (i Holland) så udbredte uroksen 2.0, den såkaldte Tauros, til andre lande for at mangfoldiggøre arten og for at genintroducere uroksens økologiske funktion i naturen. Og tænk dig så, at der for nogle uger siden landede 30 stk. i Rødbyhavn, som efter en kort køretur til Saksfjed Vildmark nu er en del af den danske natur igen, efter mere end 6000 års fravær af uroksen. Der var tårer i øjnene på medarbejderne, og også lidt hos nogle af os i DVN der havde hørt en lille fugl synge om projektet, og spændt ventede på nyt. Det er blot to år siden at vi i DVN drømte om en fremtid med Tauros i Danmark, og hvor vi havde en reportage af Frederik Møller, der har besøgt avls-projektet i Holland, (Læs reportagen her), og vi kan simpelthen ikke få armene ned over at det nu er virkelighed! Sammen med vildmarkens heste skal de nyankomne tauros genforvilde Saksfjeds gamle landbrugsarealer, og vi er ikke et sekund i tvivl om at deres mytologiske aura ligeså vel som deres økologiske effekt kommer til at vække misundelse hos alle der arbejder med natur i dette land. Det bliver ganske enkelt umuligt at argumentere for, at de største naturnationalparker skal fortsætte med sølle tamgjorte kødkvæg, nogle endda uden nosser, i årene fremover, når vi med egne øjne kan se at uroksen er tilbage og klar til at indtage forne tiders storhed. Alt vi mangler nu er at nogle derude går skridtet længere og etablerer et naturområde med hele paletten af de store vilde dyr vi mangler; tauros, bison, elg, hest, krondyr, vildsvin og måske et drys vandbøffel, og SÅ begynder det hele altså at ligne noget! Og der er faktisk ikke så langt til det scenarie som man skulle tro, så vi er fulde af forhåbninger om at der inden længe er rigtig vild natur til rigtig mange danskere!

Lige nu går de 30 tauros i en mindre fold, men om få uger lukkes de ud på over 300 ha og man kan tage med Saksfjeds naturformidlere på safaritur til området, eller man kan tage derned på egen hånd. Læs mere, se den lille film om oksernes ankomst og følg med i udviklingen på Saksfjed Vildmarks hjemmeside.